

University of
Sistan and Baluchestan

Iranian Academy of
Management Sciences

Investigating The Performance Of Local And Indigenous Businesses In Times Of Economic Recession With Emphasis On Developing The Capabilities Of Cooperatives In Sistan And Baluchestan Province

Ali Asghar Tabava^{1*}, Abdoulnaser Derakhshan², Sahar Arefi³

1. Assistant Professor in the Department of Business and Financial Management, Faculty of Management and Economics, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran.(Corresponding Author). E-mail: ali.a.t@mgmt.usb.ac.ir
2. Faculty of Management, Velayat University, Iranshahar, Iran. E-mail: a.derakhshan@velayat.ac.ir
3. Master's degree, Faculty of Management and Economics, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran. E-mail: sahararefi998@gmail.com

Extended Abstract

Abstract

Today, economic stagnation, job creation, and environmental issues are of concern to different countries of the world, including Iran. In this regard, a cooperative in the country can be a solution to overcome the existing unfavorable economic and social conditions, including the weakness in creating employment for young people and social capital, economic stagnation, and environmental problems in the country. The purpose of the current research is to investigate the performance of local and local businesses in the economic recession with an emphasis on the development of the capabilities of cooperatives. Vector error correction models are used to test the research hypothesis. This test evaluated the effects of the variables in the long term and also examined the reaction of the variables to the shock of the periods of economic recession. Data analysis was done using EViews software.

Based on statistical findings, it can be claimed that cooperatives can improve business performance in the long term by creating and collecting capital. At the confidence level of 0.95, the value of the t-statistic was estimated at 9.683, and it is significant. Also, the cooperatives of Sistan and Baluchistan province can improve the performance of local businesses in the long run by increasing the number of working people.

Introduction

The term "cooperation" generally refers to assistance, helping, observing collective interests, and arresting others, which simply means "cooperation". In contrast to its specific meaning, cooperation implies a specific type of working with each other that enables access to common goals through the formation of a formal organization and the use of specific management methods. When a person cannot work alone, it is better to get help from others to do the work collectively and with each other's cooperation. This way of doing work is called "cooperative" and its organized form is called cooperative. Today, economic recession, job creation, and environmental issues are of great concern to countries, including our country. In this regard, the model of cooperative companies can be a way to overcome problems and crises, and it can also be a solution to overcome the existing unfavorable economic and social conditions, including the weakness in creating employment for young people and social capital, economic stagnation and environmental problems in the country.

Because of the lack of success of cooperatives in the country, the country's economic challenges and problems intensified, on the other hand, the cooperative movement itself can be a factor for increasing solidarity among people with experience of successful collective work based on trust, which also leads to economic prosperity. Also, with the lack of success of this movement, the social and economic structural problems of the country will intensify. In general, it can be said that cooperatives, as economic and social organizations, have the necessary power and capacity to organize different classes and groups of people to create sustainable human development, and during the economic recession, they play an effective role in creating stable employment and income generation (Shadmehri, Ahmad 2005).

Case study

The statistical population of the research included the collection of managers, supervisors, and employees of cooperatives located in Sistan and Baluchistan province in the number of 345 people, out of which 182 people were randomly selected as the sample group.

Materials and methods

The current research is of an applied type, Also, this research is one of the empirical research in the field of management. The statistical population of the research includes local businesses and cooperative companies of Sistan and Baluchistan province, which have been investigated over a 20-year period.

The model and measurement indicators are as follows: The performance of indigenous and local businesses: this variable is measured through the added value created by indigenous businesses in Sistan and Baluchistan province. In order to measure this variable, the amount of changes in the added value created as a percentage of changes in the profit of these companies is considered.

Economic recession: In the context of the economic cycle, an economic recession is a period when the economy takes on a state of contraction and shrinks. In other words, economic growth in this period is negative. This period is usually defined as two consecutive 3-month periods. A more general definition of economic recession is a significant decrease in activity in the entire economy that lasts at least a few months. Development of the capabilities of cooperatives: this variable is measured through the number of people employed in active cooperatives and the amount of capital changes of members.

Discussion and Results

Vector error correction models are used to test the hypothesis of the research. This test evaluates the effects of variables in the long term and also examines the reaction of variables to the shock of periods of economic recession. The first step in carrying out the estimation approach of vector error correction models is to check the meanness of the data. Therefore, the significance of all variables is checked and if some of them are insignificant, the significance variables are formed using measurement methods. Then, by examining co-accumulation, the existence of a long-term relationship between the variables is tested, and by confirming the assumption of the existence of a long-term relationship between the variables, certain scientific results are extracted using the VECM model. Data analysis was done using EViews software. According to the findings of the vector error correction model (VECM), the Bland mat equation can be reported as follows.

$$\text{PERF} = 10.11 + 0.047 \text{ CAP} + 0.516 \text{ INFL} - 1.237 \text{ DUMMY}$$

In the long term, cooperatives can improve business performance by creating and collecting capital. At the confidence level of 0.95, the value of the t-statistic was estimated at 9.683 and it is significant. Also, the cooperatives of Sistan and Baluchistan province can improve the performance of local businesses in the long run by increasing the number of working people.

Conclusion

Today, attention to employment and environmental issues has been given much attention by organizations and people. Environmental, organizational, and extra-organizational factors are the reasons that create conditions that lead organizations and individuals in this direction. For a deep understanding of the concepts of cooperatives and indigenous and local businesses and economic stagnation, a clear definition of them is vitally important because the definition means the implementation of the desired model.

Usually, after the formation of the cooperatives, to empower and create skills in the present people, they plan programs related to the purpose of forming the cooperative. Empowerment of local people and presence in domestic and local businesses leads to the growth of these businesses and increases self-confidence in creating a local business for local people. The ability of people in the field of

ecotourism can be among the newest businesses at the native and local levels. On the other hand, the beneficiaries present in the cooperatives can also benefit from the financial support of the cooperative and boost their business. According to the existing capacities and potentials in Iran, the field of ecology or ecotourism can lead to great growth and the impact that local businesses in the field of ecology through cooperatives can have on economic growth and national development. It is undeniable. Preservation of the environment and responsibility towards society are among the important fields in the sustainability of today's businesses. Therefore, it can be said that green entrepreneurship, which is a new topic in the science of entrepreneurship, can have a significant impact on the sustainability of business and its development. On the other hand, in the area of businesses related to the environment, there are also opportunities to create businesses that can develop native and local businesses by interacting with the environment and paying attention to it. The primary goal of creating cooperatives is to help increase employment. The most important contribution that cooperatives can make to the local business sector of any country is the growth of the employment sector of rural communities. He considered this important through the attention of cooperatives to entrepreneurship and also entrepreneurship in the ecotourism industry, innovation in green businesses. According to the obtained results, the development of the capabilities of cooperatives in economic recession conditions, employment creation of cooperatives, empowerment, and green entrepreneurship affects the performance of native and local businesses. Also, the development of cooperatives affects the performance of ecotourism.

Keywords: cooperatives, performance of native and local businesses, economic recession

Article Type: Research Article

Cite this article: Tabava, A.A., Derakhshan, A.N., & Arefi, S. (2024) Investigating The Performance Of Local And Indigenous Businesses In Times Of Economic Recession With Emphasis On Developing The Capabilities Of Cooperatives In Sistan And Baluchestan Province. *Public Management Researches*, 17 (66), 245-266. (In Persian)

DOI: 10.22111/JMR.2024.44477.5934

Received: 09 Jan. 2023

Revised: 23 Oct. 2023

Accepted: 03 Mar. 2024

© The Author(s).

Publisher: University of Sistan and Baluchestan

بررسی عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی در شرایط رکود اقتصادی با تأکید بر توسعه قابلیت‌های تعاونی‌ها در استان سیستان و بلوچستان

علی اصغر تباوار^{۱*} - عبدالناصر درخشان^۲ - سحر عارفی^۳

۱. نویسنده مسئول، استادیار دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

ali.a.t@mgmt.usb.ac.ir

۲. گروه مدیریت، دانشکده علوم مدیریت، دانشگاه ولایت، ایرانشهر، ایران. a.derakhshan@velayat.ac.ir

۳. کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

sahararefi998@gmail.com

چکیده

امروزه رکود اقتصادی، ایجاد اشتغال و مسائل زیست محیطی مورد توجه کشورهای مختلف جهان از جمله ایران است. در همین راستا تعاونی در کشور، خود می‌تواند یک راه حل برای برونرفت از شرایط اقتصادی و اجتماعی نامطلوب موجود از جمله ضعف در ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌ی اجتماعی، رکود اقتصادی و مشکلات زیست محیطی در کشور باشد. هدف از پژوهش حاضر بررسی عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی در شرایط رکود اقتصادی با تأکید بر توسعه قابلیت‌های تعاونی‌ها می‌باشد. پژوهش حاضر از نوع کاربردی است، جامعه آماری پژوهش شامل مجموعه مدیران، سرپرستان و کارکنان تعاونی‌های واقع در استان سیستان و بلوچستان به تعداد ۳۴۵ نفر بود که از بین آن‌ها ۱۸۲ نفر گروه نمونه به صورت تصادفی انتخاب شدند. جهت آزمون فرضیه پژوهش از روش مدل‌های تصحیح خطای برداری استفاده می‌شود. این آزمون اثرات متغیرها در بلندمدت را مورد ارزیابی قرار داده و همچنین واکنش متغیرها به شوک دوره‌های رکود اقتصادی را بررسی نمود. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار *EViews* انجام شد. بر اساس یافته‌های آماری می‌توان ادعا نمود که در بلندمدت تعاونی‌ها با ایجاد و جمع‌آوری سرمایه می‌توانند عملکرد کسب و کارها را بهبود بخشند. در سطح اطمینان ۰/۹۵ مقدار اماره *t* برابر ۹/۶۸۳ برآورد گردید و معنی‌دار است. همچنین تعاونی‌های استان سیستان و بلوچستان به افزایش تعداد افراد شاغل می‌توانند در بلندمدت عملکرد کسب و کارهای بومی را بهبود می‌بخشند.

واژه‌های کلیدی: تعاونی‌ها، عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی، رکود اقتصادی

استناد: تباوار، علی اصغر؛ درخشان، عبدالناصر؛ عارفی، سحر. (۱۴۰۳). بررسی عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی در شرایط رکود اقتصادی با تأکید بر توسعه قابلیت‌های تعاونی‌ها در استان سیستان و بلوچستان، پژوهش‌های مدیریت عمومی. ۱۷(۶۶)، ۲۴۵-۲۶۶.

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۲/۰۸/۰۱ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۱۳

DOI: 10.22111/JMR.2024.44477.5934

حق مؤلف © نویسندگان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹

نوع مقاله: علمی پژوهشی

ناشر: دانشگاه سیستان و بلوچستان

مقدمه

واژه تعاون که در مفهوم عام اشاره به مساعدت، یاری‌گری، رعایت منافع جمعی و دستگیری از دیگران دارد، به زبان ساده به معنی «همکاری» است. در مقابل مفهوم خاص آن، تعاون بر نوع مشخصی از کار کردن با یکدیگر دلالت دارد که از طریق تشکیل سازمان رسمی و به کارگیری روش‌های مدیریتی خاص، دسترسی به اهداف مشترک را امکان‌پذیر می‌سازد. در واقع هنگامی که فردی نتواند به تنهایی کار یا فعالیت کند، بهتر است از دیگران کمک بگیرد تا آن کار را به صورت جمعی و با همکاری یکدیگر انجام دهند. این شیوه انجام کار را «تعاون» و شکل سازمان‌یافته آن را تعاونی گویند (*Vezarat Taavon, 2009*) وزارت کشاورزی ایالات متحده آمریکا در سال ۱۹۸۷ اینگونه تعریف نموده است: تعاونی یک بنگاه کسب و کار در مالکیت و نظارت مصرف‌کننده است که سودها را بر مبنای سهام و نحوه استفاده از تعاونی (مآزاد برگشتی) توزیع می‌کند. این تعریف عموماً سه عامل اصلی را در بر می‌گیرد: مالکیت مصرف‌کننده، نظارت مصرف‌کننده و توزیع سودها به نسبت سهام (*ICA, 2004*).

الگوی شرکت‌های تعاونی می‌تواند مسیری برای گذر از مشکلات و بحران‌ها باشد. بنابراین تعاونی در کشور، می‌تواند یک راه‌حل برای برون‌رفت از شرایط اقتصادی و اجتماعی نامطلوب موجود از جمله ضعف در ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌ی اجتماعی، رکود اقتصادی و مشکلات زیست محیطی در کشور باشد. چرا که با عدم کامیابی تعاونی‌ها در کشور، چالش‌ها و مشکلات اقتصادی کشور تشدید می‌شوند و از طرفی نهضت تعاون می‌تواند خود عاملی برای افزایش همبستگی میان افراد باتجربه‌ی کار جمعی موفقیت‌آمیز مبتنی بر اعتماد باشد، که منجر به شکوفایی اقتصادی نیز می‌شود. همچنین با عدم کامیابی این نهضت، مشکلات ساختاری اجتماعی و اقتصادی کشور تشدید می‌شوند. به طور کلی می‌توان گفت تعاونی‌ها به‌عنوان تشکل‌های اقتصادی و اجتماعی دارای توان و ظرفیت لازم برای سازماندهی اقشار و گروه‌های مختلف مردمی در جهت ایجاد توسعه انسانی پایدار هستند و در دوران رکود اقتصادی در ایجاد اشتغال پایدار و درآمدزایی نقشی مؤثر دارند (*Shadmehri, Ahmadi & Taher, Mohammad, 2008*).

امروزه رکود اقتصادی، ایجاد اشتغال و مسائل زیست محیطی بسیار مورد توجه کشورها از جمله کشور ما است. در همین راستا تعاونی در کشور، خود می‌تواند یک راه-حل برای برون‌رفت از شرایط اقتصادی و اجتماعی نامطلوب موجود از جمله ضعف در

1. International Cooperative Association

ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌ی اجتماعی، رکود اقتصادی و مشکلات زیست محیطی در کشور باشد؛ چراکه با عدم کامیابی تعاونی‌ها در کشور، چالش‌ها و مشکلات اقتصادی کشور تشدید می‌شوند و از طرفی نهضت تعاون می‌تواند خود عاملی برای افزایش همبستگی میان افراد باتجربه‌ی کار جمعی موفقیت‌آمیز مبتنی بر اعتماد باشد، که منجر به شکوفایی اقتصادی نیز می‌شود. از طرف دیگر، با عدم کامیابی این نهضت، مشکلات ساختاری اجتماعی و اقتصادی کشور تشدید می‌شوند (*Shadmehri, Ahmadi* & *Taher, Mohammad, 2008*). یکی از دغدغه‌های اصلی کشور ما از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی بحث اشتغال و عدالت اجتماعی بوده است که تا به امروز هم ادامه دارد (*Dost Bafandeh, Iman, Sadeqh, 2005*).

بخش تعاون به عنوان یکی از سه بخش مهم اقتصادی به طور مؤثری به پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور کمک می‌کند. بدین جهت در کشورهای در حال توسعه ایجاد و گسترش تعاونی‌ها باید به منزله یکی از ابزارهای مهم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی شناخته شود. به طور کلی شرکت‌های تعاونی دارای دو جنبه اقتصادی و اجتماعی هستند. در بعد اقتصادی تعاونی مسائلی چون رفع بیکاری و اشتغالزایی، ارزش دادن به نیروی کار به جای سرمایه و غیره را در خود دارد و در بعد اجتماعی - سیاسی در مسائلی چون مشارکت مردم، کاهش بار مسئولیت و وظایف دولت مطرح می‌باشند؛ بنابراین تعاونی‌ها از حیث اقتصادی به عدالت و از حیث سیاسی به آزادی توجه دارند (*Sabbaghi et al., 2016*). تعاون یکی از الگوهای موفق اقتصادی-اجتماعی مطرح در جهان می‌باشد که توانایی قرارگرفتن در خدمت توسعه پایدار و برقراری عدالت را دارد. تعاونی‌ها با تأمین فرصت‌دهی شغلی و فراهم‌کردن جایگاهی مؤثر و کارآمد برای گروه‌های محروم در زمینه‌های متعدد می‌توانند به گونه‌ای در سازماندهی برای دستیابی به منافع اقتصادی-اجتماعی، به آن‌ها کمک کنند که پیش‌تاز باشند (*Vezerat Taavon, 2004*). لذا بسط و توسعه اشتغال مولد و کاهش بیکاری یکی از اهداف مهم تعاونی است، زیرا تعاونی‌ها با سرمایه‌گذاری موجب ایجاد اشتغال مولد می‌شوند. در واقع یکی از اهداف کلان توسعه در اغلب کشورها و از جمله کشور ما، کاهش بیکاری و توسعه فعالیت‌های شغلی می‌باشد (*Maleki, Hoshangh, 2013*).

سازمان‌های تعاونی نقش مهمی در ایجاد شغل و درآمد متناسب با مهارت‌های افراد جامعه، برابری جنسیتی، توسعه نهادهای مدنی، حفظ منابع طبیعی (*Jonjoubson, 2008*). بنابراین هدف اصلی از انجام این تحقیق بررسی عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی در شرایط رکود اقتصادی با تأکید بر توسعه قابلیت‌های تعاونی‌ها در استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. با توجه به آنچه بیان شد اکنون این سؤال مطرح است:

آیا تعاونی‌ها در شرایط رکود اقتصادی بر رونق کسب و کارهای بومی و محلی تأثیر می‌گذارند؟

مبانی نظری

امروزه رکود اقتصادی، ایجاد اشتغال و مسائل زیست محیطی مورد توجه کشورهای مختلف جهان از جمله ایران است. در همین راستا تعاونی در کشور، خود می‌تواند یک راه حل برای برونرفت از شرایط اقتصادی و اجتماعی نامطلوب موجود از جمله ضعف در ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌ی اجتماعی، رکود اقتصادی و مشکلات زیست محیطی در کشور باشد. هدف پژوهش حاضر بررسی عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی در شرایط رکود اقتصادی با تأکید بر توسعه قابلیت‌های تعاونی‌ها در استان سیستان و بلوچستان می‌باشد. کسب و کارهای بومی و محلی، سازمان‌های محلی متفاوتی از قبیل شوراهای دهیاری‌ها در روستاها فعالیت می‌کنند که وابسته به دولت هستند، اما سازمان‌های محلی مردم‌نهاد منشأ بومی دارند و غیردولتی و اثرگذارترند (Yari, 2013). و نقش مهمی در ایجاد شغل و درآمد متناسب با مهارت‌های افراد جامعه، برابری جنسیتی، توسعه نهادهای مدنی، حفظ منابع طبیعی و تقویت ریشه‌های اجتماعی از طریق سرمایه انسانی و اجتماعی دارند. (Jonjoubsong, 2008)

واژه (Co-Operation) را اولین بار رابرت آون (۱۸۲۱) در مقابل واژه رقابت (Competition) به کار گرفت. تعاون را می‌توان نوعی کار و زندگی مشترک در سطوح گوناگون فعالیت‌های اجتماعی دانست (Lajavardi, 2011).

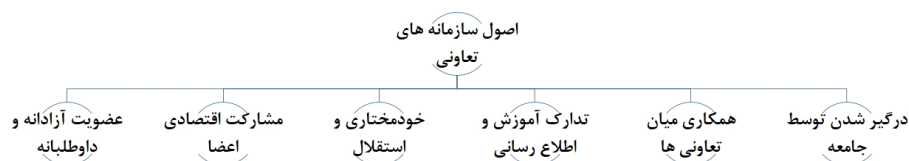
رابرت آون (۱۷۷۱): آون در نظر داشت که تعاون و همکاری را جایگزین رقابت وجدال اقتصادی کند. او با کارگران روابط عاطفی و پدرا نه برقرار کرد. دستمزدها را افزایش و ساعات کار را کاهش داده و به آموزش کارگران بها می‌داد و از کار کارگران کمتر از ۱۰ سال جلوگیری می‌کرد (Taleb, 2008).

یک تعاونی که با همکاری و همیاری عده‌ای از اشخاص حقیقی و حقوقی با یکدیگر در جهت رفع نیازمندی‌های مشترک اعضا شکل می‌گیرد، به شرط برنامه‌ریزی و اشتراک مسئولانه اعضا می‌تواند در اهداف تعاونی به شرح ذیل موفق گردد:

۱. تحقق عدالت اجتماعی با فراهم آوردن زمینه‌های رشد و توسعه‌ی بخش تعاونی به صورت محلی، منطقه‌ای و سپس ملی
۲. تجمع سرمایه‌های کوچک و افکار متعدد برای تبدیل به سرمایه‌های بزرگ‌تر و استفاده از افکار معقولانه‌تر در راه رسیدن به اهداف جامع‌تر
۳. ایجاد اشتغال مؤد در سطح منطقه و فعالیت‌های سازگار با محل

۴. کاهش هزینه‌های تولید از طریق احساس مسئولیت جمعی و همکاری صمیمانه افراد با یکدیگر

۵. مبارزه با گرانی، فقر و رشد نابرابر مناطق کشور (Hosseini and Suri, 2019).

شکل اصول سازمان‌های ۱. تعاونی (منبع: Ortman and King, 2007)

پیشینه پژوهش

زارعی و مهربان (۲۰۱۹) به شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه شرکت‌های تعاونی روستایی با استفاده از رویکرد ترکیبی در شهرستان سراب پرداختند. طبق نتایج حاصله، عوامل مدیریتی، سازمانی، اقتصادی، فرهنگی اجتماعی، قانونی، بازاریابی و آموزشی بر توسعه تعاونی‌های روستایی مؤثر است.

شانازی و همکاران (۲۰۱۹) طی پژوهشی به بررسی جایگاه تعاونی‌های تولید روستایی در ظرفیت‌سازی سرمایه اجتماعی جوامع محلی شهرستان همدان پرداختند. هدف پژوهش حاضر بررسی جایگاه تعاونی‌های تولید روستایی در شکل‌گیری و ظرفیت‌سازی سرمایه اجتماعی بوده است. این تحقیق از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی بوده که به روش پیمایش انجام شده است. یافته‌ها نشان داد که سطح ظرفیت‌سازی سرمایه اجتماعی درون‌گروهی و ارتباطی اعضا به ترتیب در سطح متوسط و ضعیف به دست آمد.

جیحونی و همکاران (۲۰۱۹) طی پژوهشی به ارزیابی نقش تعاونی‌های پرورش-دهندگان گوساله‌پروری استان همدان در ارتقای توانمندی (اقتصادی و فنی) دامداران عضو تعاونی پرداختند. این تحقیق با هدف ارزیابی نقش تعاونی‌های پرورش‌دهندگان گوساله‌پروری استان همدان در ارتقای توانمندی اقتصادی و فنی دامداران عضو تعاونی انجام گرفت. نتایج نشان داد که سن، سطح تحصیلات و ظرفیت دامداری با عضویت در شرکت‌های تعاونی دامداران رابطه معنی‌داری دارند. همچنین علی‌رغم سابقه عضویت بالا، اکثر اعضا از شرکت تعاونی خود ناراضی هستند، درحالی‌که نتایج نشان داد عضویت

در شرکت‌های تعاونی موجب افزایش تولید گوشت قرمز و افزایش دانش فنی اعضا شده است.

لویگی ماستروناردی و لوکا روماگنولی (۲۰۲۰) در بررسی تعاونی‌های مبتنی بر جامعه: الگوی تجاری جدید برای توسعه مناطق داخلی ایتالیا به این نتیجه رسیدند که؛ شرکت‌های جدید ممکن است به منافع واقعی و پایدار جوامع محلی منجر شوند. آنها همچنین می‌توانند با معرفی شیوه‌های جدید که نابرابری‌ها را کاهش می‌دهد، سرمایه‌های اجتماعی، طبیعی و مصنوعی را تقویت می‌کند و روند توسعه پایدار را تقویت می‌کند، وارونگی جمعیتی را کاهش دهد.

باتاگلی و همکاران (۲۰۲۰)، در بررسی حرکت مشاغل به سمت اهداف توسعه پایدار (SDG) شواهدی از یک شرکت "مزیت برای طبیعت" ایتالیایی، نتایج نشان می‌دهد که تعاونی‌ها می‌توانند بطور فعال در پایداری، به ویژه در سطح محلی نقش داشته باشند. در حقیقت، آن‌ها ثابت کردند که بازیگران مهمی در انتقال SDG ها از سطح ملی به سطح محلی هستند و این امر پیوند مهمی بین جامعه بین المللی و محلی ایجاد می‌کند.

سلاده شانتر و همکاران (۲۰۲۰)، چگونگی شکل‌گیری سلسله مراتب رسمی و غیررسمی در تعاونی‌ها: آزمایش میدانی در غنا، نتایج کمی از آزمایش میدانی ما و داده‌های کیفی متعاقب آن نشان می‌دهد که ساختارهای کنترل سلسله مراتبی رسمی منجر به سطوح پایین‌تر از مالکیت روانشناختی جمعی می‌شوند که به نوبه خود منجر به درگیری‌های بالاتر در مقایسه با ساختارهای کنترل مسطح در تعاونی‌ها می‌شود. با این حال، نتایج ما همچنین نشان می‌دهد که تا چه اندازه انتخاب ساختارهای کنترل رسمی بر تعارض بین اعضای تعاونی تأثیر می‌گذارد، می‌تواند به عدم یا حضور یک سلسله مراتب غیررسمی وابسته باشد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پس‌رویدادی است، یعنی بر مبنای تجزیه و تحلیل اطلاعات گذشته (اطلاعات مالی کسب و کارهای بومی و تعاونی‌ها) انجام گرفت همچنین از نظر هدف پژوهش نوع کاربردی است. همچنین این پژوهش در زمره تحقیقات اثباتی در حوزه مدیریت است. جامعه آماری پژوهش شامل کسب و کارهای بومی و شرکت‌های تعاونی استان سیستان و بلوچستان هستند که در یک بازه ۲۰ ساله مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

مدل و شاخص های اندازه گیری

عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی: این متغیر از طریق ارزش افزوده ایجاد شده توسط کسب و کارهای بومی در استان سیستان و بلوچستان اندازه گیری می شود. جهت اندازه گیری این متغیر مقدار تغییرات ارزش افزوده ایجاد شده به عنوان درصد تغییرات سود این بنگاهها در نظر گرفته شده است.

رکود اقتصادی: رکود اقتصادی در چارچوب چرخه اقتصادی، دوره ای را گویند که اقتصاد حالت انقباضی به خود می گیرد و کوچک می شود. به عبارت دیگر رشد اقتصادی در این دوره منفی است. این مدت معمولاً دو دوره ۳ ماهه پی در پی تعریف می شود. تعریف کلی تری که از رکود اقتصادی ارائه می شود عبارت است از پایین آمدن قابل توجه فعالیتها در کل اقتصاد که حداقل چند ماه به طول انجامد.

توسعه قابلیت های تعاونی ها: این متغیر از طریق تعداد افراد دارای اشتغال در تعاونی های فعال و میزان تغییرات سرمایه اعضا اندازه گیری می شود.

$$PER = \hat{\alpha} + \hat{\beta}_1 \overline{GDP} + \hat{\beta}_2 \overline{CAP}_2 + \hat{\beta}_3 \overline{INFL} + \hat{u}_t$$

$$PER = \hat{\alpha} + \hat{\beta}_1 \overline{GDP} + \hat{\beta}_2 \overline{CAP}_2 + \hat{\beta}_3 \overline{INFL} + \hat{\beta}_4 \overline{dummy} + \hat{u}_t$$

در این مدل داریم:

PER : برابر عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی است و از طریق سودآوری اندازه گیری شد.

\overline{GDP} : برابر نرخ رشد اقتصادی است و از طریق تغییرات رشد تولید اندازه گیری شد.

\overline{CAP} : برابر با سرمایه های تامین شده توسط اعضای تعاونی های استان سیستان و بلوچستان است

\overline{INFL} : برابر با تغییرات تعداد افرادی است که توسط تعاونی ها استخدام شده اند و فرصت اشتغال آنها فراهم شده است.

\overline{dummy} : متغیر مجازی رکود اقتصادی است. در صورتی که یا سال دارای رونق باشد ۱ و در صورت رکود اقتصادی دارای مقدار عددی ۰ است.

بحث و تحلیل

جهت آزمون فرضیه پژوهش از روش مدل های تصحیح خطای برداری استفاده می شود. این آزمون اثرات متغیرها در بلندمدت را مورد ارزیابی قرار داده و همچنین واکنش متغیرها به شوک دوره های رکود اقتصادی را بررسی می کند. گام اول برای انجام رویکرد تخمینی مدل های تصحیح خطای برداری بررسی مانایی داده ها است. بدین جهت مانایی تمام متغیرها بررسی شده و در صورت نامانای بودن برخی از آنها با استفاده از روش های

سنجی، متغیرهای مانا شکل داده می‌شوند. سپس با بررسی هم‌انباشتگی، وجود رابطه بلندمدت بین متغیرها آزمون می‌شود و با تأیید فرض وجود رابطه‌ی بلندمدت بین متغیرها با استفاده از مدل (VECM) استخراج نتایج علمی معین صورت می‌پذیرد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار *EViews* انجام شد.

جدول شماره ۱: آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانه	میانگین
عملکرد کسب و کار	۲,۱۳۵	۰,۲۰۱	۰,۱۹۹	۰,۱۶۹	۰,۲۰۲
نرخ رشد تولید	۳,۱۵۷	-۰,۰۳۴	۰,۰۵۲	۰,۰۲۹	۰,۰۲۷
سرمایه تعاونی ها	۱۴,۵۹۴	۳,۵۰۳	۰,۴۸۲	۰,۱۷۹	۰,۲۶۲
افراد شاغل در تعاونی ها	۲,۶۵۲	-۰,۱۰۹	۰,۱۱۴	-۰,۰۰۱	-۰,۰۱۳
رکود اقتصادی	۴,۸۴۳	-۱,۹۶۰	۰,۳۶۶	۱,۰۰۰	۰,۸۵۰

جدول (۱) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. مهم‌ترین شاخص مرکزی، میانگین است که نشان‌دهنده‌ی نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌ها است. یکی دیگر از پارامترهای توصیفی، انحراف معیار است که نشان‌دهنده پراکندگی داده‌ها است. همچنین پارامترهای حداقل و حداکثر در جدول فوق، دامنه تغییرات داده‌ها را نشان می‌دهد. میانه نقطه میانی داده‌ها، که نیمی از داده‌ها از آن کوچکتر و نیمی دیگر بزرگتر از آن هستند، را نشان می‌دهد. چولگی بیانگر عدم تقارن منحنی فراوانی است. اگر ضریب چولگی صفر باشد جامعه کاملاً متقارن است و چنانچه ضریب مثبت باشد، چولگی به راست و اگر منفی باشد، چولگی به چپ وجود دارد. در حالت کلی چنانچه چولگی و کشیدگی در بازه‌ی (۸، -۸) نباشند داده‌ها از توزیع نرمال بسیار دور است. (البته ممکن است بعضی از آمار دانان این بازه را کوچکتر یا بزرگتر در نظر بگیرند).

آزمون ریشه واحد (بررسی مانایی): مانایی یکی از پیش شرط‌های برآورد یک مدل رگرسیون مناسب می‌باشد. لذا آزمون مانایی یا آزمون ریشه واحد به ترتیب برای متغیرهای مدل انجام می‌گردد. نتایج با استفاده از نرم‌افزار *Eviews* و آزمون ریشه واحد آماره دیکی فولر تعمیم یافته به قرار زیر است:

جدول شماره ۲: نتایج بررسی مانایی (آماره دیکی فولر تعمیم یافته)

نتیجه	تفاضل مرتبه اول		سطح		متغیر
	معنی داری	آماره t	معنی داری	آماره t	
I(1)	<0/01	-۵/۷۲۸	0/۴۳۵	-۳/۴۱۰	عملکرد کسب و کار
I(1)	<0/01	-۵/۷۵۵	0/0۶۰	-۴/۳۷۵	نرخ رشد تولید
I(1)	<0/01	-۶/۴۱۰	0/۴۸۳	-۲/۳۹۳	سرمایه تعاونی ها
I(1)	<0/01	-۷/۲۴۸	0/۵۳۳	-۲/۲۹۶	افراد شاغل در تعاونی ها
I(1)	<0/01	-۶/۴۹۵	0/۱۳۳	-۴/۰۳۱	رکود اقتصادی

مقدار آماره آماره t برای متغیر عملکرد کسب و کار برابر ۳/۴۱۰- و مقدار خطای برآورد شده برابر 0/۴۳۵ است بنابراین فرض صفر (H₀) تایید شده و در فرض (H₁) مانایی متغیر در سطح رد می شود. آماره آماره t برای متغیر عملکرد کسب و کار با یک مرتبه تفاضل گیری برابر ۵/۷۲۸- و مقدار خطای برآورد شده برابر 0/۰۲۲ است بنابراین فرض صفر (H₀) رد شده و در فرض (H₁) مانایی با تفاضل مرتبه اول تایید می شود بنابراین این متغیر از نوع I(1) است. سایر متغیرها نیز در سطح نامانا و با یک مرتبه تفاضل گیری مانا شده اند.

خودهمبستگی سریالی مانده های رگرسیون: در کارهای رگرسیونی فرض می شود که خطاهای مشاهده شده دو به دو ناهمبسته هستند. اگر این فرض در اصل درست نباشد، انتظار خواهیم داشت که نمودار مانده ها در برابر ترتیب زمان، برای آشکار شدن عدم برقراری این فرض، ما را کمک کند. به رابطه همبستگی یک متغیر با یک دوره قبل خود، خود همبستگی مرتبه اول گویند. خودهمبستگی سریالی رابطه بین متغیر داده شده با خود ولی با یک وقفه در فواصل زمانی مختلف می باشد.

جدول شماره ۳: فروض مدل رگرسیون خطی عدم وجود خودهمبستگی جزء خطا

عدم وجود خودهمبستگی جزء خطا (بروش - گادفری)		عدم وجود خودهمبستگی جزء خطا (مرتبه اول)		مدل/فروض رگرسیون خطی
آماره F	احتمال	آماره دوربین واتسن	احتمال	
0,۶۶۳	0,۵۱۹	۱,۸۶۰	0,۰۰۰۱	مدل اول

مقدار آماره دوربین واتسون در بازه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد که نشان می دهد خودهمبستگی جزء خطا مرتبه اول وجود ندارد. همچنین مقادیر آماره در روش بروش گادفری برابر ۱/۲۱۳ و مقدار خطا برابر 0/۱۵۴ است که از 0/۰۵ بزرگتر است در نتیجه

فرض صفر (H_0) پذیرفته می‌شود و می‌توان ادعا نمود که مدل برآوردی دارای خطای خودهمبستگی جزء خطا مرتبه دوم نیز نیست.

همسانی واریانس باقی‌مانده‌ها

در داده‌ها سری‌های زمانی به منظور ارزیابی همسانی واریانس باقی‌مانده‌ها از طریق آزمون آرچ مورد بررسی قرار گرفت که نتایج در مدل پژوهش نشان می‌دهد که فرضیه صفر مبنی بر وجود همسانی واریانس در مدل پژوهش تایید می‌شود.

جدول شماره ۴: آزمون همسانی واریانس باقی‌مانده‌ها

آزمون همسانی واریانس باقی‌مانده‌ها (آزمون آرچ)		مدل/فروض رگرسیون خطی
آماره F	احتمال	
۰,۷۸۲	۰,۳۸۰	مدل اول

نتایج آزمون همسانی واریانس باقی‌مانده‌ها (آزمون آرچ) نشان داد که مقدار خطای قابل پذیرش از ۰/۰۵ بزرگتر است در نتیجه فرض صفر مبنی بر همسانی واریانس باقیمانده‌ها تایید شده و فرض یک مبنی بر ناهمسانی واریانس باقیمانده رد می‌شود. تعیین تعداد وقفه بهینه: در داده‌ها سری‌های زمانی به منظور استفاده از مدل تصحیح خطای برداری (VECM) ابتدا مقدار وقفه بهینه در مدل VAR محاسبه خواهد شد.

جدول شماره ۵: ابتدا مقدار وقفه بهینه در مدل VAR

HQ	SC	AIC	FPE	LR	وقفه
-۳,۷۳۴۲۱۰	-۳,۵۶۹۰۳۰*	-۳,۷۶۷۸۶۰	۲,۷۲e-۰۷	NA	۰
-۳,۸۰۶۲۵۶*	-۲,۹۸۰۳۵۹	-۳,۹۷۴۵۰۵*	۲,۳۲e-۰۷*	۲۶,۴۷۱۹۸*	۱

با توجه به اینکه مقدار مشاهدات کمتر از ۱۰۰ مورد است جهت تعیین وقفه بهینه از شاخص‌های هانا کوبین و شوارتز استفاده شد. بر مبنای این دو شاخص وقفه بهینه برابر ۱ است.

آزمون هم‌انباشستگی (هم‌جمعی) جوهانسون: تعداد روابط انتخاب شده (سطح ۰/۰۵) هم‌انباشته بر اساس مدل در جدول زیر مشاهده می‌شود.

جدول شماره ۶: نتایج تعیین تعداد بردارهای هم‌انباشستگی و مقادیر ویژه

مربع	خطی	خطی	هیچکدام	هیچکدام	روند داده‌ها
دارای عرض از مبدا دارای روند	دارای عرض از مبدا دارای روند	دارای عرض از مبدا فاقد روند	دارای عرض از مبدا فاقد روند	فاقد عرض از مبدا فاقد روند	نوع آزمون
۲	۱	۲	۱	۱	آماره اثر
۱	۱	۱	۱	۲	بزرگترین مقدار ویژه

با توجه به نتایج فوق روند داده از نوع خطی با یک بردار و ۱ حداکثر مقادیر ویژه انتخاب شد.

تعیین تعداد بردارها و مقادیر ویژه هم انباشتگی

جدول شماره ۷: نتایج تعیین تعداد بردارهای هم انباشتگی (λ_{Trace})

مقدار احتمال	سطح بحرانی ۰/۰۵	λ_{Trace}	مقدار ویژه	فرض
۰,۰۰۰۱	۴۷,۸۵۶۱۳	۷۲,۸۸۶۲۲	۰,۸۸۱۱۱۶	بدون بردار*
۰,۰۱۳۱	۲۹,۷۹۷۰۷	۳۴,۵۵۳۳۵	۰,۶۵۹۰۷۱	حداقل ۱ بردار
۰,۰۵۵۶	۱۵,۴۹۴۷۱	۱۵,۱۸۳۹۱	۰,۴۶۰۴۱۲	حداقل ۲ بردار
۰,۰۴۳۴	۳,۸۴۱۴۵۶	۴,۰۷۸۸۳۳	۰,۲۰۲۷۶۲	حداقل ۳ بردار

با توجه به احتمال ماتریس اثر (۰/۰۰۱۲) وجود تعداد یک گرایش همگرایی بلند مدت مشخص است بنابراین مقدار احتمال برای آماره هم انباشتگی فرض (وجود یک بردار هم انباشته) بزرگتر از ۰,۰۵ می باشد، در نتیجه فرض وجود ۱ بردار هم انباشته تایید می شود.

آزمون بزرگترین مقدار ویژه (λ_{max})

جدول شماره ۸: نتایج آزمون بزرگترین مقدار ویژه (λ_{max})

مقدار احتمال	سطح بحرانی ۰/۰۵	λ_{Max}	مقدار ویژه	فرض
۰,۰۰۱۴	۲۷,۵۸۴۳۴	۳۸,۳۳۲۸۲	۰,۸۸۱۱۱۶	بدون حداکثر مقدار ویژه*
۰,۰۸۶۶	۲۱,۱۳۱۶۲	۱۹,۳۶۹۴۵	۰,۶۵۹۰۷۱	حداقل ۱ حداکثر مقدار ویژه
۰,۱۴۹۰	۱۴,۲۶۴۶۰	۱۱,۱۰۵۰۷	۰,۴۶۰۴۱۲	حداقل ۲ حداکثر مقدار ویژه
۰,۰۴۳۴	۳,۸۴۱۴۶۵	۴,۰۷۸۸۳۳	۰,۲۰۲۷۶۲	حداقل ۳ حداکثر مقدار ویژه

از آنجایی که مقدار احتمال برای آماره هم انباشتگی فرض (وجود ۱ حداکثر مقدار ویژه) کوچکتر از ۰,۰۵ می باشد، در نتیجه فرض عدم وجود حداکثر مقدار ویژه هم انباشته رد می شود. در نتیجه فرض وجود ۱ مقدار ویژه حداکثر هم انباشته تایید می شود.

تجزیه واریانس (VDC): نتایج آزمون تجزیه واریانس (VDC) در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول شماره ۹: تجزیه واریانس (VDC)

دوره	عملکرد کسب و کار	رکود اقتصادی	سرمایه تعاونی‌ها	رکود اقتصادی
۱	۱۰۰.۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰۰۰
۲	۹۰.۵۸۳۲۶	۵.۵۹۲۸۴۷	۰.۹۷۲۳۸۸	۲.۸۵۱۵۰۲
۳	۶۷.۹۹۸۶۶	۲۲.۶۹۴۸۴	۷.۲۹۰۳۶۰	۲.۰۱۶۱۳۵
۴	۶۵.۷۲۵۰۴	۲۴.۴۶۴۸۳	۷.۶۹۷۶۶۵	۲.۱۱۲۴۶۹
۵	۶۵.۸۲۳۶۸	۲۴.۳۹۲۸۹	۷.۶۷۷۸۵۶	۲.۱۰۵۵۷۰
۶	۶۵.۸۴۴۵۳	۲۴.۳۶۸۲۳	۷.۶۶۵۴۹۳	۲.۱۲۱۷۴۶
۷	۶۵.۶۶۹۹۸	۲۴.۵۰۰۹۸	۷.۷۱۳۴۶۸	۲.۱۱۵۵۶۹
۸	۶۵.۶۵۶۵۳	۲۴.۵۱۰۸۳	۷.۷۱۵۵۴۷	۲.۱۱۷۰۸۸
۹	۶۵.۶۵۶۷۳	۲۴.۵۱۰۶۲	۷.۷۱۵۵۷۰	۲.۱۱۷۰۷۹
۱۰	۶۵.۶۵۶۵۵	۲۴.۵۱۰۶۵	۷.۷۱۵۵۴۶	۲.۱۱۷۲۵۲

بر اساس آزمون تجزیه واریانس پس از گذشت ۱۰ دوره ۶۵٪ درصد واریانس تغییرات عملکرد کسب و کار توسط خود متغیر وابسته توضیح داده می‌شود. پس از آن بیشتری اثر گذاری توسط متغیر رکود اقتصادی قابل توضیح است. مدل تصحیح خطای برداری (VECM): نتایج مدل تصحیح خطای برداری (VECM) در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول شماره ۱۰: مدل تصحیح خطای برداری (VECM)

دوره	ضریب	خطای استاندارد	آماره t
سرمایه تعاونی‌ها	۰.۰۴۷	۰.۰۰۵	۹.۶۸۳
افراد شاغل در تعاونی‌ها	۰.۵۱۶	۰.۱۶۳	۳.۱۷۷
رکود اقتصادی	-۱.۲۳۷	-۰.۲۴۰	-۵.۱۵۲
عرض از مبدا	۱۰.۱۱۱۳		

با توجه به یافته‌های حاصل از مدل تصحیح خطای برداری (VECM) می‌توان معادله بلندمدت را به صورت زیر گزارش نمود.

$$PERF = 10.11 + 0.047 CAP + 0.516 INFL - 1.237 DUMMY$$

بر اساس جدول شماره ۱۰ می‌توان ادعا نمود که در بلندمدت تعاونی‌ها با ایجاد و جمع آوری سرمایه می‌توانند عملکرد کسب و کارها را بهبود بخشند. در سطح اطمینان ۰/۹۵ مقدار آماره t برابر ۹/۶۸۳ برآورد گردید و معنی‌دار است. همچنین تعاونی‌های استان سیستان و بلوچستان به افزایش تعداد افراد شاغل می‌توانند در بلندمدت عملکرد کسب و کارهای بومی را بهبود می‌بخشند.

بحث و نتیجه گیری

امروزه توجه به اشتغال و مسائل زیست محیطی بسیار مورد توجه و مردم قرار گرفته است. عوامل محیطی، سازمانی و فراسازمانی دلایلی هستند که باعث به وجود آوردن شرایطی می‌شود که سازمان‌ها و افراد به این سمت کشیده شوند. برای درک عمیق مفهوم های تعاونی و کسب و کارهای بومی و محلی و رکود اقتصادی تعریف واضحی از آنها اهمیت حیاتی دارد زیرا تعریف به معنی پیاده‌سازی الگوی مورد نظر است. به صورت معمول تعاونی‌ها پس از تشکیل، با هدف توانمندسازی و ایجاد مهارت در افراد حاضر دست به طرح برنامه‌های مرتبط با هدف تشکیل تعاونی می‌زنند. توانمندسازی افراد بومی و حضور در کسب و کارهای خانگی و بومی موجب رشد این کسب و کارها و افزایش اعتماد بنفس در ایجاد کسب و کار بومی و محلی در افراد بومی می‌شود. توانمندی افراد در حوزه اکوتوریسم می‌تواند از جمله جدیدترین کسب و کارها در سطح بومی و محلی باشد. از طرفی ذینفعان حاضر در تعاونی‌ها می‌توانند از حمایت‌های مالی تعاونی نیز بهره‌مند شوند و در کسب و کار خود را رونق بخشند. بخش بومگردی یا اکوتوریسم با توجه به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود در ایران می‌تواند رشد زیادی را به دنبال داشته باشد و تاثیری که کسب و کارهای بومی محلی در حوزه بومگردی از طریق تعاونی‌ها می‌توانند بر رشد اقتصادی و توسعه ملی داشته باشند، غیرقابل انکار است. حفظ محیط زیست و مسولیت در قبال جامعه از جمله زمینه‌های مهم در پایداری کسب و کارهای امروزه می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت کارآفرینی سبز که مبحثی است نوپا در علم کارآفرینی می‌تواند تاثیر به‌سزایی بر پایداری کسب و کار و توسعه آن بگذارد. از طرفی در حوزه کسب و کارهای مرتبط با محیط زیست نیز فرصت‌هایی برای ایجاد کسب و کارها وجود دارد که در تعامل با محیط زیست و توجه به آن می‌توان کسب و کارهای بومی و محلی را توسعه داد. هدف اصلی و اولیه ایجاد تعاونی‌ها کمک به افزایش اشتغال می‌باشد. مهمترین کمکی که تعاونی‌ها می‌توانند به بخش کسب و کارهای بومی محلی هر کشوری داشته باشند رشد بخش اشتغال جوامع روستایی می‌باشد. این مهم از طریق توجه تعاونی‌ها به کارآفرینی و همچنین کارآفرینی در صنعت بومگردی، نوآوری در کسب و کارهای سبز دانست. با توجه به نتایج به دست آمده توسعه قابلیت‌های تعاونی‌ها در شرایط رکود اقتصادی، اشتغالزایی تعاونی‌ها، توانمندسازی و کارآفرینی سبز بر عملکرد کسب و کارهای بومی و محلی تاثیر دارد. همچنین توسعه تعاونی‌ها بر عملکرد اکوتوریسم تاثیر دارد. با توجه به نتایج اتخاذ و

بحث منتج به فرضیات ارائه شده، پیشنهادات زیر در راستای ارتقای بخش تعاونی و کسب و کارهای بومی محلی ارائه شده است:

- تقویت صندوق‌های حمایت مالی تعاونی‌ها
- مشاوره‌های بازاریابی و هدایت بازار با کمک تعاونی‌ها
- حمایت‌های مالی با شرایط ساده‌تر و بهره کمتر راه‌اندازی کسب و کار برای افراد فعال در تعاونی‌ها
- ایجاد زمینه‌های اشتغال با کمک تعاونی‌های روستایی
- همکاری با بخش خصوصی در تعاونی‌ها در ایجاد کسب و کار در روستاها
- ارائه تسهیلات تعاونی‌ها به افراد سرپرست خانوار در روستاها
- طراحی دوره‌های آموزشی کاربردی در تعاونی‌های روستایی
- برنامه‌ریزی بخش دولتی در جهت توانمندسازی جوانان بومی
- ارائه مشاوره‌های کسب و کار به افراد بومی

منابع فارسی

- احمدی شادمهری، محمد طاهر. (۱۳۸۷)، تعاون، توسعه منطقه ای و دولت، مجموعه مقالات همایش تعاون و توسعه منطقه ای، اداره تعاون شهرستان تربت حیدریه.
- آذر، عادل، غلامزه، رسول، قنواتی، مهدی (۱۳۹۰)، مدلسازی مسیر ساختاری در مدیریت: کاربرد نرم افزار SmartPls، تهران، انتشارات نگاه دانش.
- انجمن بین‌المللی تعاون (ICA) (2004) بیانیه هویت تعاونی از تئوری تا عمل ترجمه اصغر بیات و بابک لافام، تهران: وزارت تعاون و انتشارات پایگان.
- ایمان دوست بافنده، دکتر صادق (۱۳۸۴)، راهکارهای افزایش نقش تعاونی‌ها در ایجاد اشتغال منطقه ای، بررسی نقش تعاونی‌ها در توسعه پایدار منطقه ای، مجموعه مقالات همایش تعاون و توسعه منطقه ای، برگزار کننده: تربت. همکاری شهرستان حیدریه (با مشارکت: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه).
- جیحونی، سمیرا، قربانی پیر علیدهی، فاطمه، معتمد، محمد کریم. (۲۰۱۹). ارزیابی نقش تعاونی‌های گوساله داران استان همدان در ارتقای توانمندی (اقتصادی و فنی) اعضای تعاونی. فصلنامه تعاون و کشاورزی، دوره ۹، شماره ۳۳، ۲۱۵-۲۳۱.
- حسینی، سید شمس‌الدین؛ سوری، امیررضا (۱۳۹۷)، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و گذر از تعاونی‌های سنتی به تعاونی‌های نوین در ایران (مطالعه موردی تأمین مالی) اقتصاد: پژوهش توسعه اقتصادی، شماره ۱، (۳-۱).
- زارعی، قاسم، طریقت مهربانی، حامد. (۲۰۱۹). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه شرکت‌های تعاونی روستایی با رویکرد ترکیبی در شهرستان سراب. تحقیقات روستایی، ۱۱(۱)، ۱۵۸-۱۶۹.
- سرمد، زهرا، بازرگان، عباس، حجازی، الهه (۱۳۹۷)، روش تحقیق در علوم رفتاری، ناشر: سن، تاریخ انتشار، تعداد صفحات: ۴۰۶.

سنجری، احمدرضا، کتاب روشهای تحقیق در مدیریت (چاپ: ۱۳۸۷)، ناشر: تهران آبیید. نویسندگان: دکتر کرم حبیب پور و دکتر رضا صفر شالی، عنوان کتاب: راهنمای جامع استفاده از SPSS در تحقیقات پیمایشی (تحلیل کمی داده ها)، انتشارات: متفکران لویه، تهران، (چاپ: ۱۳۸۷).

سوختانلو، م. (۱۳۸۷). ضرورت ارتقای مشارکت مردم در توسعه تعاون روستایی. وبلاگ دانشجویان دانشکده کشاورزی سراوان.

شانازی، کاروان، سعدی، حشمت اله، محدی، رضا. (۲۰۱۹). جایگاه تعاونی های تولید روستایی در ظرفیت سازی سرمایه اجتماعی جوامع محلی شهرستان همدان. *تحقیقات روستایی*، ۱۱(۱)، ۱۴۰-۱۵۷.

صبغی، حمیده و رجایی، یدالله و رجایی، نینا (۱۳۹۴)، عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی ها: مطالعه موردی تعاونی های تولید روستایی توده بن و پیر سقا شهرستان ابهر، همایش ملی کشاورزی پایدار و منابع طبیعی.

صفرپور، ع (۱۳۸۲). بررسی عوامل فرهنگی مؤثر بر موقعیت شرکت های تعاونی تولید. *فصلنامه همیار*، ۱۷-۱۸، صص ۱۵۵-۱۳۸.

علیزاده، زهرا، رضایی دولت آبادی، حسین (۱۳۹۵)، تحلیل مدل ساختاری ویژگی های مدیریت دانش بر بهبود عملکرد کارکنان (مطالعه موردی شرکت تجهیزات ساخت سپاهان)، مدیریت بهره وری، شماره ۳۹، صص ۲۱۷-۲۴۵.

مالکی، هوشنگ (۱۳۹۱). «جایگاه تعاونی های روستایی، کشاورزی و تولید روستایی (در موفقیت کارآفرینی روستایی)»، *فصلنامه آموزشی، پژوهشی، خبری و تحلیلی تعاون و کشاورزی روستایی*، سال پنجم، شماره ۱۶ و ۱۷.

وزارت تعاون معاونت تحقیقات آموزش و ترویج دفتر آموزش (۱۳۸۳). پیشرفت و توسعه تعاونس ها. ترجمه اصغر بیات. انتشارات تهران: انتشارات پایگان.

لاجوردی، جلیل (۱۳۸۹). مدیریت تعاونی ها، انتشارات حامی، چاپ اول، تهران. ص ۴۹ و ۵۱.

طالب، مهدی، (۱۳۸۶) اصول و اندیشه های تعاونی، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، چاپ پنجم، تهران.

وزارت تعاون (۱۳۸۸). اداره کل تعاون استان مازندران. پایگاه الکترونیک سازمان تعاون استان مازندران <http://mazandaran.icm.ir/test1-fa.htm>

References

- Ahmadi Shadmehri, Mohammad Taher. (2008), Cooperation, regional development and the government, collection of articles of the conference on cooperation and regional development, Torbat Heydarieh city cooperation department. (In Persian)
- Alizadeh, Zahra, Rezaei Dolatabadi, Hossein (2016), Analysis of the structural model of knowledge management characteristics on improving employee performance (case study of Sepahan Equipment Manufacturing Company), *Productivity Management*, No. 39, pp. 217-245. (In Persian)
- Azar, Adel, Gholamzah, Rasool, Qanawati, Mehdi (2011), pathstructural modeling in management: application of SmartPls software, Tehran, *Negah Danesh Publications*. (In Persian)

- Angelique F. Slade Shantz, Geoffrey M. Kistruck , Desiree F. Pacheco and Justin W. Webb (2020) How Formal and Informal Hierarchies Shape Conflict within Cooperatives: A Field Experiment in Ghana, *Academy of Management Journal* Vol. 63, No. 2 Articles 2020.
- Battagli, Massimo, Gragnani, Patrizia, Annesi, Nora(2020), Moving Businesses toward Sustainable Development Goals (SDGs): Evidence from an Italian “Benefit-For-Nature” Corporation, *Entrepreneurship Research Journal*, 2020;DOI: <https://doi.org/10.1515/erj-2019-0305>
- Cronbach, L. J. (1951), Coefficient alpha and the internal structural of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-337.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of High Technology Management Research*, 11(1), 137-153.
- Gefen, D., Straub, D. W., & Boudreau, M. C. (2000). Structural equation modeling and regression: guidelines for research practice. *Communication of the Association for Information Systems*, 4(1), 1-79.
- Hayes, A. F. (2009). Beyond baron and kenny: statistical mediation analysis in the new millennium. *Communication Monographs*, 76(4), 408 – 420
- Hosseini, Seyyed Shamsuddin; Souri, Amirreza (2018), general policies of Article 44 of the Constitution and the transition from traditional cooperatives to modern cooperatives in Iran (a case study of financing) *Economy: Economic Development Research*, No. 1 of 1-3 . (In Persian)
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis* (5th ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Honald Linda (1997); “Areview of literature of employee empowerment ” ; *Empowerment in Organization*; Vol.5 , No.4, P.202.
- International Cooperative Association (ICA) (2004). *Cooperative identity statement from theory to practice*. Translated by Asghar Bayat and Babak Lalfam, Tehran: Ministry of Cooperation and Paygan Publications. (In Persian)
- Iman Dost Bafandeh, Dr. Sadegh (2005), strategies for increasing the role of cooperatives in creating regional employment, examining the role of cooperatives in sustainable regional development, the collection of articles of the Conference on Cooperatives and Regional Development, organized by: Torbat Haidarieh County Cooperation (with the participation of: Islamic Azad University of Torbat Haidarieh Branch) . (In Persian)
- ICA (International Cooperative Alliance). 73th International Cooperative.(1995)
- Cohen, B., & Winn, M.I. (2007). Market imperfections, opportunity and sustainable entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 22: 29–49.
- Jihouni, Samira, Ghorbani Pir Alidehi, Fatemeh, Motamed, Mohammad Karim. (2019). Evaluation of the role of the cooperatives of the calf breeders of Hamadan province in improving the ability (economic and technical) of the members of the cooperative. *Cooperative and Agriculture Quarterly*, Volume 9, Number 33, 215-231. (In Persian)

- Jonjoubson, L. (2008). An integrated knowledge management model for community enterprises: a case study of a rural community enterprise in Thailand. victoria University of Wellington, School of Information Management, Ph.D.Thesis.
- Luigi Mastronardi , Luca Romagnoli , Community-Based Cooperatives: A New Business Model for the Development of Italian Inner Areas , *Sustainability* 2020, 12(5), 2082; <https://doi.org/10.3390/su12052082>
- Maliki, Hoshang (2012). "The position of rural cooperatives, agriculture and rural production (in the success of rural entrepreneurship)", educational, research, news and analytical quarterly of cooperative and rural agriculture, fifth year, numbers 16 and 17. (in Persian)
- Mastronardi.L, Romagnoli.L(2020) , Community-Based Cooperatives: A New Business Model for the Development of Italian Inner Areas , *Sustainability* 2020, 12(5), 2082; <https://doi.org/10.3390/su12052082>
- Ortmann, G. F.; King, R. P.)2007(.Agricultural Cooperatives I: History, Theory and Problems. <http://www.informaworld.com>
- Sarmad, Zohra, Bazargan, Abbas, Hijazi, Elaha (2018), research methods in behavioral sciences, publisher: Age, publication date, number of pages: 406. (In Persian)
- Senjari, Ahmadreza, book of research methods in management, (printed: 2008), publisher: Tehran Abid. Authors: Dr. Karam Habibpour and Dr. Reza Safar Shali, book title: Comprehensive guide to the use of spss in survey research (quantitative data analysis), Publications : Motafkaran-Loyeh, Tehran, (Print: 2008). (In Persian)
- Sokhtanlu, M. (2008). The necessity of promoting people's participation in the development of rural cooperatives. Saravan College of Agriculture students' blog . (In Persian)
- Shanazi, Karvan, Saadi, Heshmat Elah, Mohadi, Reza. (2019). The position of rural production cooperatives in building the capacity of social capital of local communities in Hamadan city. *Rural Research*, 11(1), 140-157. (In Persian)
- Sabbaghi, Hamida and Rajaei, Yadullah and Rajaei, Nina (2015), Factors affecting the success of cooperatives: a case study of Tudeh Bin and Pir Saqa rural production cooperatives in Abhar city, *National Conference on Sustainable Agriculture and Natural Resources*. (In Persian)
- Safarpour, A. (1382). Investigating cultural factors affecting the position of production cooperative companies. *Hamiyar Quarterly*, 17-18, pp. 155-138. (In Persian)
- Yari, N. (2013). [The report of starting MENARID project in Zabol Town ship, Unpublished report (Persian)]. Zahedan: Natural Resources and Watershed Management Departmen
- Zarei, Qasim, Tariqat Mehrabani, Hamed. (2019). Identifying and prioritizing factors affecting the development of rural cooperative companies using a hybrid approach in Sarab city. *Rural Research*, 11(1), 158-169. (In Persian)

